

Y PWYLLGOR GWAITH

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 18 Gorffennaf, 2023

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Llinos Medi (Arweinydd) (Cadeirydd) (ar gyfer eitemau 1- 4, 14 a 15)
Y Cynghorydd Robin Williams (Dirprwy Arweinydd a Chadeirydd ar gyfer eitemau 5-13, 16 a 17)

Y Cynghorwyr Neville Evans, Carwyn Jones, Gary Pritchard, Dafydd Roberts, Alun Roberts, Nicola Roberts, Dafydd Rhys Thomas.

WRTH LAW: Prif Weithredwr (yn bresennol ar gyfer eitemau 1-4 a 15
Dirprwy Brif Weithredwr
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc
Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd (ar gyfer eitemau 1-4, a 12- 15)
Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo
Pennaeth Democratiaeth
Rheolwr Datblygu Economaidd (THJ)
Rheolwr Sgriwtini (AGD)
Swyddog Pwyllgor (ATH)
Swyddog Gwe-ddarlledu (FT)

YMDDIHEURIADAU: Mr Arwel Owen (Pennaeth Gwasanaethau Oedolion)

HEFYD YN BRESENNOL: Cynghorwyr Douglas Fowle, Glyn Haynes, Trefor Ll. Hughes, MBE, R. Llewelyn Jones, Derek Owen, Dylan Rees, Ken Taylor

Cyn dechrau busnes y cyfarfod, dywedodd y Cadeirydd y byddai hi'n amrywio'r drefn i gyflwyno eitemau 12, 13, 14 a 15 ar yr agenda gan fod angen iddi hi, y Prif Weithredwr a'r Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd fynd i gyfarfod ganol y bore gyda Gweinidog Llywodraeth Cymru a alwyd ar ôl cyhoeddi'r agenda.

1. DATGAN DIDDORDEB

Bu i'r Cynghorydd Carwyn Jones ddatgan diddordeb personol yn eitem 9 ar yr agenda fel un o weithwyr Grŵp Llandrillo Menai (fel un o'r ymgylgoreion ar y Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Gymraeg.

2. MATERION BRYD A ARDYSTIUYD GAN Y PRIF WEITHREDWR NEU EI SWYDDOG APWYNTIEDIG

Dim materion i'w hadrodd.

3. COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 27 Mehefin, 2023 i'w cadarnhau.

Penderfynwyd cadarnhau fod cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 27 Mehefin 2023 yn gywir.

4. BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Democratiaeth oedd yn cynnwys Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Gwaith ar gyfer y cyfnod rhwng mis Gorffennaf 2023 a mis Chwefror 2024 i'w gadarnhau.

Diweddarodd y Pennaeth Democratiaeth y Pwyllgor Gwaith ynghylch newidiadau i'r Blaen Raglen Waith a nodwyd y canlynol –

- Eitem 31 (Cerdyn Sgorio Corfforaethol Chwarter 3 2023/24) fel eitem newydd ar gyfer cyfarfod y Pwyllgor Gwaith ar 19 Mawrth 2024.
- Sefydlu Awdurdod Iechyd Porthladd newydd fel eitem ychwanegol ar gyfer cyfarfod y Pwyllgor Gwaith ar 26 Medi 2023 yn dilyn yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ym mis Rhagfyr 2021.

Penderfynwyd cadarnhau Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Gwaith wedi ei diweddarau am y cyfnod Medi 2023 – Ebrill 2024 gyda'r newidiadau a nodwyd yn y cyfarfod.

5. CYFRIFON TERFYNOL DRAFFT 2022/23 A DEFNYDDIO BALANSAU

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 oedd yn cynnwys y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr drafft ar gyfer 2022/23 a'r Fantolen ddrafft ar 31 Mawrth 2023 i'w hystyried gan y Pwyllgor Gwaith. Roedd yr adroddiad hefyd yn darparu gwybodaeth fanylach am falansau cyffredinol y Cyngor a chronfeydd a glustnodwyd gan gynnwys y defnydd arfaethedig o gronfeydd wrth gefn a balansau yn 2023/24 a'r blynyddoedd dilynol.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Robin Williams, Aelod Portffolio Cyllid. Ynndo amlinellir lefel y balansau cyffredinol a'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd sydd, ym marn broffesiynol Swyddog Adran 151 y Cyngor, yn lefel sy'n ofynnol i dalu am unrhyw risgiau ariannol sy'n wynebu'r Cyngor, i fodloni'r ymrwymadau cyllido presennol a wneir gan ystyried unrhyw gyfyngiadau penodol ar ddefnyddio cyllid. Gall lefel y risg a wynebir gan y Cyngor newid a bydd lefel y balansau cyffredinol a'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd yn cael eu hadolygu dros y misoedd nesaf.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Robin Williams at yr anawsterau ariannol y mae rhai cynghorau yng Nghymru yn eu hwynebu bellach a phwysleisiodd fod y Cyngor, oherwydd ei fod wedi bod yn ddarvoudus yn y ffordd y mae wedi rheoli ei gyllid, mewn sefyllfa well yn ariannol. Er bod y Cyngor fel llawer o rai eraill yn dal i wynebu heriau sylweddol yn ystod y blynyddoedd nesaf gyda'r ansicrwydd ynghylch setliad ariannol 2024/25 yn un o'r heriau hynny, bydd y cronfeydd wrth gefn a grëwyd yn rhoi sicrwydd yn erbyn yr heriau a'r risgiau y mae'n debygol o'u hwynebu.

Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod y datganiadau ariannol drafft ar gyfer 2022/23 wedi'u llofnodi gan Swyddog Ariannol Cyfrifol y Cyngor ar 30 Mehefin 2023, a bydd y gwaith o archwilio'r cyfrifon yn dechrau ym mis Awst 2023. Y bwriad yw cwblhau'r gwaith dros yr haf a chymeradwyo'r cyfrifon archwiliedig terfynol erbyn 30 Tachwedd 2023. Mae'r datganiadau yn ddogfennau technegol a chymhleth

ac maent yn cynnwys y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr drafft (CIES yn Atodiad 2 yr adroddiad) sy'n dangos cost darparu gwasanaethau yn 2022/23 yn unol â gofynion cyfrifo statudol ac mae'n cynnwys Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai. Mae'r CIES yn cynnwys costau cyfrifo statudol fel dibrisiant ac addasiadau ar gyfer pensiwn, na chodir amdanynt yn erbyn y Dreth Gyngor ac, felly, maent yn cael eu canslo allan cyn penderfynu ar y sefyllfa derfynol mewn perthynas â balansau cyffredinol, cronfeydd wrth gefn clustnodedig, balans cyfrif y CRT a balansau ysgolion. Mae'r CIES yn dangos mai cost net gwasanaethau oedd £179.599m gyda diffyg o £16.237m ar ddarparu gwasanaethau. Pan wneir addasiadau ar gyfer ailbriso asedau ac ar gyfer ail-fesur rhwymedigaethau pensiwn, y gwarged net terfynol ar gyfer y flwyddyn yw £132.79m. Yna gwneir addasiadau fel y dangosir yn Nhabl 1 yr adroddiad i benderfynu ar y symudiadau i gronfeydd wrth gefn a balansau gan nodi na ddylai'r ffigwr o £3.258m yn y tabl ymddangos mewn cromfachau gan ei fod yn cynrychioli cyfraniad o gronfeydd wrth gefn a balansau y gellir eu defnyddio yn hytrach na defnydd ohonynt. Mae Tabl 2 yr adroddiad yn rhoi crynodeb o'r symudiadau yng nghronfeydd wrth gefn a balansau'r Cyngor ar 31 Mawrth, 2023 gan gynnwys y CRT a chronfeydd wrth gefn ysgolion ac mae'n dangos bod Cronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol y Cyngor yn £13.967m ar y dyddiad hwnnw ond gyda £3.78m o'r cyfanswm hwnnw wedi'i ymrwymo i gydbwyso cyllideb 2023/24. Roedd gan y Cyngor gyfanswm cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio o £54.742m ar 31 Mawrth, 2023.

Mae'r Fantolen ddrafft yn Atodiad 3 yn dangos bod gwerth asedau net y Cyngor wedi cynyddu £132.769m o £272.233m yn 2021/22 i £405.002m ar 31 Mawrth, 2023. Mae'r newid sylweddol yn deillio i raddau helaeth o ailbennu gwerth y Gronfa Bensiwn. Ym mis Mawrth, 2022 pennwyd gwerth y Gronfa Bensiwn fel rhwymedigaeth o £121.199m. Mae hyn wedi newid i ased o £19.815 miliwn, sef y tro cyntaf ers blynyddoedd lawer i'r Gronfa gael ei phrisio fel ased yn hytrach na rhwymedigaeth. Nid yw hyn yn cael unrhyw effaith ar falansau Cronfa'r Cyngor gan ei fod yn addasiad cyfrifo statudol. Ar fantolen y Cyngor ni chaiff hyn ei gofnodi fel ased yn unol â'r safonau cyfrifo, nad ydynt yn caniatáu cofnodi asedau pensiwn net ar y fantolen yn achos y rhan fwyaf o gronfeydd pensiwn. Dyma ddull darbodus ac mae'n adlewyrchu'r ffaith na all y Cyngor gau'r gronfa a chrisialu gwerth amcanol yr ased pensiwn. Mae'r rhwymedigaeth pensiwn wedi'i nodi fel £0 ar y fantolen o ganlyniad i'r sefyllfa o ran yr asedau net. Mae'r fantolen hefyd yn dangos bod benthyciadau'r Cyngor wedi gostwng o £127m i £125m.

Diolchodd y Swyddog Adran 151 i staff y Gwasanaeth Cyllid am eu gwaith ar y cyfrifon drafft ac ategwyd hynny gan yr Aelod Portffolio Cyllid.

Mewn ymateb i gwestiwn am gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd, yn benodol a ydynt yn cael eu hadolygu i sicrhau bod y diben y cawsant eu neilltuo ar eu cyfer yn parhau'n ddilys, cyfeiriodd y Swyddog Adran 151 at Atodiad 5 yr adroddiad sy'n dangos trosglwyddiadau i mewn ac allan o'r gwahanol gronfeydd wrth gefn sydd gan y Cyngor sy'n dangos bod y cronfeydd wrth gefn hynny wedi cael eu hadolygu a'u diweddarau a chadarnhaodd fod hon yn broses flynyddol. Pan na fydd angen cronfeydd wrth gefn mwyach at y diben y cawsant eu creu ar eu cyfer, yna fe'u trosglwyddir yn ôl i Gronfa Wrth Gefn Gyffredinol y Cyngor. Ar gyfer 2022/23, trosglwyddwyd £4.13m o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd yn ôl i Gronfa'r Cyngor.

Dyweddodd y Cynghorydd Robin Williams ei bod yn bwysig nodi bod gan y Cyngor gronfeydd wrth gefn a glustnodir i fodloni gofynion y gwyddom amdanynt neu rai a gynlluniwyd yn ogystal ag ar gyfer grantiau nas defnyddiwyd a ddyrennir yn hwyr yn y flwyddyn ariannol a fydd yn cael eu cario ymlaen a'u defnyddio'r flwyddyn ganlynol, a phwysleisiodd fod y rhain yn gronfeydd y mae gan y Cyngor bwrpas a defnydd clir ar eu cyfer.

Dyweddodd y Cynghorydd Alun Roberts, Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol fod cronfeydd wrth gefn y Cyngor a sut maen nhw'n cael eu

defnyddio yn aml yn cael eu camddeall. Cyfeiriodd at y pwysau sylweddol ar wariant ym maes Gwasanaethau Oedolion sydd yn sicr am ddwysáu gyda'r cynnydd yn y boblogaeth dros 60 oed a'r her y mae hyn yn ei greu o ran darparu gwasanaethau. Felly, mae cynnal lefel ddigonol o gronfeydd wrth gefn yn fater o gynllunio ariannol synhwyrol gan sicrhau bod y Cyngor yn parhau i fod yn gydnerth yn ariannol ac yn gallu parhau i ddarparu'r gwasanaethau hynny yn y dyfodol.

Penderfynwyd –

Nodi'r prif ddatganiadau ariannol drafft (heb eu harchwilio) ar gyfer 2022/23. Cyhoeddir y Datganiad Cyfrifon llawn drafft ar gyfer 2022/23 yn <https://www.ynysmon.llyw.cymru/cy/Cyngor/Cyllideb-y-Cyngor/Datganiad-or-cyfrifon.aspx>

- **Nodi'r sefyllfa o ran y balansau cyffredinol, sef £13.967m, a chymeradwyo creu'r cronfeydd wrth gefn clustnodedig newydd a nodir yn Nhabl 3, a ddaw i gyfanswm o £4.320m.**
- **Cymeradwyo'r balans o £19.638m fel cyfanswm y cronfeydd wrth gefn clustnodedig ar gyfer 2022/23 (£23.18m yn 2021/22). Mae hyn £3.544m yn is na 2021/22, ac mae'n cynnwys £4.320m o gronfeydd wrth gefn newydd, fel yr argymhellir uchod, a gostyngiad cyffredinol o £7.471m yn y cronfeydd wrth gefn presennol, er bod hyn yn cynnwys symiau sydd wedi cynyddu a gostwng yn y cronfeydd wrth gefn presennol.**
- **Nodi'r sefyllfa o ran balansau ysgolion, sef £6.716m.**
- **Nodi balans y CRT o £12.107m.**
- **Cymeradwyo'r Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso newydd gyda balans o £0.407m fel y nodir yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn yn Atodiad 4.**
- **Cymeradwyo trosglwyddo £1.365m o'r cronfeydd wrth gefn gwasanaethau yn ôl i'r gronfa wrth gefn gyffredinol er mwyn cynyddu hyblygrwydd a gwydnwch ariannol y Cyngor.**

6. POLISI A STRATEGAETH RHEOLI RISG

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 a oedd yn cynnwys y Polisi a'r Strategaeth Rheoli Risg i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Robin Williams, Aelod Portffolio Cyllid. Mae'r polisi rheoli risg, y strategaeth a'r canllawiau cysylltiedig yn amlinellu egwyddorion a dull Cyngor Sir Ynys Môn o reoli risg a'r nod yw darparu proses gyson sy'n sail i'r gwaith o reoli risg ledled y Cyngor, sy'n adlewyrchu lefel a natur ei wahanol swyddogaethau, a defnyddio sgiliau a gallu i'r eithaf. Mae'r polisi a'r strategaeth yn berthnasol i holl weithwyr ac aelodau'r Cyngor. Dylid annog unrhyw sefydliadau partner i groesawu'r egwyddorion sydd yn y dogfennau. Cafodd y polisi a'r strategaeth rheoli risg eu hadolygu gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ei gyfarfod ym mis Ebrill, 2023.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod yr adroddiad yn diweddarau polisi a strategaeth rheoli risg y Cyngor a chadarnhaodd nad oedd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi argymhell unrhyw newidiadau i'r polisi na'r strategaeth yn sgil adolygu'r dogfennau. Mae rheoli risg yn rhan annatod o swyddogaethau'r Cyngor ac mae'n berthnasol i bob rhan o fusnes y Cyngor. Mae'r Gofrestr Risg Strategol yn cael ei hadolygu'n rheolaidd gan y Tîm Arweinyddiaeth.

Penderfynwyd derbyn a chymeradwyo'r Polisi a Strategaeth Rheoli Risg.

7. YMESTYN CYLCH GORCHWYL Y PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro a oedd yn gofyn am farn y Pwyllgor Gwaith ar gynnig i ymestyn cylch gorchwyl y Gwasanaethau Democrataidd.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Carwyn Jones, Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer. Yn achos rhai materion, a allai arwain at newidiadau cyfansoddiadol a fydd yn cael eu cymeradwyo gan y Cyngor llawn, mae angen i'r opsiynau, y manteision a'r anfanteision gael eu trafod yn fanwl cyn y gwneir penderfyniad. Gyda'r trefniant presennol, nid yw'n bosib trafod materion mewn llawer o fanylder yng nghyfarfodydd y Cyngor llawn. Yn yr amgylchiadau hyn, cynigir bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn gwneud y gwaith ar ran y Cyngor a'i fod hefyd yn llunio ymatebion i ymgynghoriadau sy'n ymwneud â materion cyfansoddiadol. Mae opsiynau eraill yn cynnwys sefydlu grŵp gorchwyl a gorffen unigol ar gyfer pob darn o waith, neu sefydlu is-bwyllgor sefydlog o'r Cyngor. Fodd bynnag, o ystyried bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn ofyniad statudol a'i fod eisoes wedi'i sefydlu, ei fod yn bwyllgor â chydbwysedd gwleidyddol ac y byddai'r cynnig yn cyd-fynd yn dda â'i rôl statudol, ystyrir mai newid ei gylch gorchwyl i gynnwys y cynnig yw'r ateb mwyaf pragmatig ac effeithiol. Ni fydd angen ystyried na thrafod pob newid cyfansoddiadol gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd; bydd hynny'n digwydd dim ond pan fydd angen trafodaeth neu benderfyniad ar ddewis lleol neu er mwyn cytuno ar ymateb i unrhyw ymgynghoriad ar faterion sy'n effeithio ar Gyfansoddiad y Cyngor. Y Swyddog Monitro, gyda chytundeb Cadeirydd y Pwyllgor, fydd yn penderfynu p'un ai a fydd mater penodol yn cael ei adolygu gan y Pwyllgor. Bydd y penderfyniad ynghylch a fydd y Pwyllgor yn adolygu mater penodol yn cael ei wneud gan y Swyddog Monitro mewn cytundeb â Chadeirydd y Pwyllgor. Bydd gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd y pŵer i wneud argymhellion i'r Cyngor ar y materion hyn yn unig, ni fydd ganddo unrhyw bŵer cyfreithiol ei hun i wneud y newidiadau hynny.

Cadarnhaodd y Cynghorydd Carwyn Jones fod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd wedi ystyried yr adroddiad a'i fod wedi cefnogi'r newidiadau arfaethedig, yn ogystal ag Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol a swyddogion perthnasol yr ymgynghorwyd â nhw hefyd.

Penderfynwyd argymhell i'r Cyngor Llawn bod cylch gorchwyl y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn cael ei ymestyn i gynnwys y cynnig a nodwyd yn yr adroddiad, a bod Cyfansoddiad y Cyngor yn cael ei ddiwygio o ganlyniad i'r newid.

8. MABWYSIADU CYNLLUN DEISEBAU DRAFFT

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro a oedd yn gofyn am farn y Pwyllgor Gwaith ar Gynllun Deisebau drafft.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Carwyn Jones, Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer. Mae adran 42 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn gosod dyletswydd ar brif gynghorau i lunio a chyhoeddi Cynllun Deisebau. Mae'r Cynllun hwn yn ychwanegol at drefniadau presennol Rheolau Gweithdrefnau'r Cyngor sy'n galluogi aelodau etholedig i gyflwyno deisebau yng nghyfarfodydd y Cyngor. Nid yw'r Cynllun yn disodli'r trefniadau. Mae'r Cynllun fel y nodir yn Atodiad 1 i'r adroddiad yn bodloni'r gofynion statudol newydd ond mae hefyd yn cynnwys elfennau sy'n fater o ddewis lleol. Trafodwyd y rheini gyda'r Tîm Arweinyddiaeth, Penaethiaid Gwasanaethau a swyddogion perthnasol eraill a gyda'r Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol. Bydd deisebau dilys yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor ond bydd deisebau electronig hefyd yn cael eu rhoi

ar wefan y Cyngor gan ddefnyddio'r feddalwedd Modern.Gov sy'n cefnogi system y pwyllgor. Ni fydd y Cynllun yn berthnasol pan fydd proses ymgynghori statudol eisoes yn cael ei dilyn e.e. cynllunio, trwyddedu, moderneiddio ysgolion. Mae'r cynllun yn cynnwys y broses ar gyfer cyflwyno deisebau i'r Cyngor a sut yr ymdrinnir â nhw ac yn amlinellu'r amgylchiadau lle na dderbynnir deisebau. Bydd y cynllun yn cael ei weithredu a'i reoli gan y Gwasanaethau Democrataidd a gyda chytundeb y Cyngor, bydd yn cael ei adolygu gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar ôl iddo fod yn weithredol am 12 mis.

Penderfynwyd argymhell bod y Cyngor Llawn yn mabwysiadu'r Cynllun Deisebau drafft yn Atodiad 1.

Ar y pwynt hwn (11.45 y. b.) gohiriwyd y cyfarfod am egwyl fer, gan fod eitemau 12, 13, 14 a 15 wedi cael eu dwyn ymlaen i'w hystyried yn nhrefn busnes y cyfarfod.

9. STRATEGAETH MODERNEIDDIO CYMUNEDAU DYSGU A DATBLYGU'R GYMRAEG

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc oedd yn cynnwys Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Gymraeg i'w hystyried gan y Pwyllgor Gwaith. Roedd yr adroddiad hefyd yn nodi canlyniad yr ymgynghoriad ar y strategaeth a gynhaliwyd rhwng 31 Mawrth a 18 Mai 2023.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Dafydd Roberts, Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg a ddywedodd fod sicrhau darpariaeth addysg effeithiol ar gyfer cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol yn un o amcanion strategol y Cynllun Corfforaethol. Ffrwd waith allweddol sy'n gysylltiedig â chyflawni'r amcan hwn yw mabwysiadu a chyflwyno strategaeth newydd ar gyfer moderneiddio cymunedau dysgu a datblygu'r Gymraeg.

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc yr adroddiad a rhoddodd grynodeb o'r ymatebion i'r ymgynghoriad, sef cyfanswm o tua 300. Mae'r materion a godwyd gan randdeiliaid a phartion â diddordeb ac ymatebwyr eraill yn cael eu hamlinellu yn yr Adroddiad Ymgynghori. Ymgynghorwyd â dros 150 o blant a phobl ifanc o 28 ysgol a chynhaliwyd nifer o sesiynau briffio ar gyfer Penaethiaid, llywodraethwyr ysgolion ac aelodau etholedig. Mewn ymateb i'r adborth a gafwyd yn ystod y broses ymgynghori, mae Swyddogion wedi ystyried y pwyntiau a godwyd ac wedi gwneud y newidiadau a nodwyd yn yr adroddiad i'r strategaeth ddrafft. Mae'r rhain yn ymwneud â diwygio'r amserlen weithredu o ran darpariaeth Ôl-16, ychwanegu adran newydd ar ddiwedd y strategaeth i gydnabod y ffynonellau gwybodaeth a ddefnyddiwyd ar gyfer y data o fewn y strategaeth a diweddarau'r model llywodraethu a'r adran i adlewyrchu newidiadau llywodraethu. Mae'r data a ddefnyddiwyd yn y strategaeth hefyd wedi'i ddiweddarau i adlewyrchu'r data diweddaraf a ddaeth i'r amlwg yn ystod y broses ymgynghori.

Diolchodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc i bawb a oedd wedi cymryd rhan yn yr ymgynghoriad ac ymateb iddo.

Rhoddodd y Cynghorydd Douglas Fowlie, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol drosolwg o'r materion a drafodwyd gan y Pwyllgor pan gyflwynwyd y Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Gymraeg i'r aelodau yn ei gyfarfod ar 20 Mehefin, 2023. Roedd y materion yn y crynodeb yn cynnwys cadernid y broses ymgynghori a chymharu ag ymgynghoriadau blaenorol o ran ymgysylltu â rhanddeiliaid, sut mae allbwn yr ymgynghoriad wedi dylanwadu ar y strategaeth, sut mae'r strategaeth yn helpu'r Cyngor i gyflawni amcanion strategol Cynllun y Cyngor, y ffordd y mae'r strategaeth yn ceisio mynd i'r afael â'r nod o ddarparu adeiladau addysg ac addysgol o'r safonau uchaf i ddysgwyr Ynys Môn, yr heriau a'r risgiau wrth geisio gwireddu'r strategaeth a'r modd y byddai gweithredu'r strategaeth yn cael ei fonitro. Codwyd pwynt hefyd ynghylch i ba raddau yr oedd digon o

ardaloedd chwarae ar draws yr Ynys yn ffactor. Ar ôl ystyried yr holl wybodaeth a gyflwynwyd penderfynodd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol argymhell y Strategaeth a'r gwelliannau a gynigiwyd o ganlyniad i'r adborth o'r ymgynghoriad i'r Pwyllgor Gwaith.

Wrth ystyried yr adroddiad, croesawodd aelodau'r Pwyllgor Gwaith yr adborth gan blant a phobl ifanc gan nodi aeddfedrwydd yr ymatebion hynny. Ni ellid gorbwysleisio pwysigrwydd cael barn plant ysgol yr Ynys ar y strategaeth ddrafft gan fod y strategaeth yn ymwneud â'u dyfodol o ran cynnig darpariaeth addysg a fydd yn galluogi plant a phobl ifanc yr Ynys i gyflawni eu potensial llawn beth bynnag fo'u cefndir a'u hamgylchiadau. Nodwyd arwyddocâd y strategaeth mewn perthynas â datblygu'r Gymraeg hefyd yn enwedig o ystyried y targed a osodwyd gan Lywodraeth Cymru i gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Pwysleisiwyd pwysigrwydd ymarfer y Gymraeg ar lafar ac o ddydd i ddydd fel un o'r ffyrdd gorau i ddatblygu sgiliau Cymraeg a hyder yn yr iaith. Cydnabuwyd y cyfeiriad yn y strategaeth at ddarpariaeth ôl-16 a chroesawyd hefyd y gydnabyddiaeth fod angen cryfhau hawl a phrofiad dysgwyr ôl-16.

Mewn ymateb i gwestiwn am y camau nesaf, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc y bydd grŵp llywio a gweithredu yn cael ei sefydlu; bydd y strategaeth yn darparu'r cyfeiriad strategol a fydd yn sail ar gyfer trafodaethau ar foderneiddio'r stoc ysgolion a'r ddarpariaeth addysgol yn barhaus.

Penderfynwyd cymeradwyo a mabwysiadu'r Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Gymraeg.

10. MODERNEIDDIO YSGOLION MÔN – ADOLYGU DALGYLCHOEDD YSGOL Y GRAIG AC YSGOL TALWRN

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc a oedd yn cynnwys adolygiad o ddalgylchoedd Ysgol Talwrn ac Ysgol y Graig i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Dafydd Roberts, Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg. Roedd yr adolygiad o ddalgylchoedd Ysgol Talwrn ac Ysgol y Graig yn rhan o'r cynnig a gytunwyd gan y Pwyllgor Gwaith ym mis Rhagfyr, 2020 i gynyddu capasiti Ysgol Y Graig i gymryd disgyblion o Ysgol Talwrn a chau Ysgol Talwrn.

Amlinellodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc y ddau opsiwn posibl, hynny yw, trosglwyddo rhan yng ngogledd a de dalgylch presennol Ysgol Talwrn i ddalgylchoedd Ysgol Llanbedrgoch ac Ysgol Pentraeth yn y drefn honno a chyfuno'r gweddill â dalgylch Ysgol y Graig (opsiwn 1), a'r opsiwn arall fyddai cyfuno'r cyfan o ddalgylch presennol Ysgol Talwrn â dalgylch Ysgol y Graig (opsiwn 2). Yn seiliedig ar ddadansoddiad o fanteision ac anfanteision pob opsiwn fel y nodir yn yr adroddiad, yr opsiwn a ffeirir yw opsiwn 2 ar sail y rhesymeg bod Ysgol y Graig yn yr un dalgylch uwchradd ag Ysgol Talwrn, bydd disgyblion yn trosglwyddo i'r un ysgol uwchradd efo'u ffrindiau ac o bosibl eu brodyr a'u chwiorydd hŷn. Mae Opsiwn 2 hefyd yn fwy cost effeithlon i'r Cyngor a bydd yn lleihau allyriadau carbon.

Penderfynwyd cymeradwyo Opsiwn 2 sef cyfuno dalgylch presennol Ysgol Talwrn gyda dalgylch Ysgol y Graig.

11. DARPARU CINIO AM DDIM - YSGOL BODFFORDD – YSGOL BODFFORDD

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc yn gofyn am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith ar gyfer cynllun i adeoli caban sydd ar hen safle Ysgol Corn Hir i Ysgol Bodffordd i'w ystyried.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Dafydd Roberts, Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg. Byddai'r cynllun y ceisir cymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith ar ei gyfer yn galluogi Ysgol Bodffordd i ddarparu prydau ysgol am ddim yn unol â chynllun Llywodraeth Cymru i ddarparu prydau ysgol am ddim i bob plentyn mewn ysgolion cynradd.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc, ers cyflwyno prydau ysgol am ddim i bob plentyn mewn Dosbarth Derbyn a Blwyddyn 1 a 2, fod y nifer wedi cynyddu, fel y gwelir yn yr adroddiad, a rhagwelir cynnydd tebyg yn y galw wrth i'r cynllun gael ei ymestyn i gynnwys darpariaeth ar gyfer Blynyddoedd 3, 4, 5 a 6. Mae'r Awdurdod nawr yn bwriadu sicrhau bod ysgolion yn barod i ddarparu prydau ysgol am ddim i bob plentyn ysgol gynradd yn Ynys Môn erbyn 2024. Lle bo angen, mae mwy o staff yn cael eu recriwtio ac mae gwaith addasu adeiladau yn cael ei wneud. Mae'r heriau o ran hwyluso darpariaeth hyfyw yn Ysgol Bodffordd yn fwy sylweddol ac maent yn risg i allu'r Cyngor i gyflawni'r cynllun. Nid yw'r trefniadau presennol yn yr ysgol fel y disgrifir yn yr adroddiad yn addas ar gyfer y galw presennol am brydau ysgol ac nid yw ymestyn y trefniadau i ddarparu ar gyfer mwy o blant yn ymarferol yn y tymor hir, yn enwedig gan y rhagwelir erbyn mis Medi 2023, y bydd 74 o blant yn mynychu'r ysgol a bydd pob un yn cael cynnig prydau ysgol am ddim a fydd yn golygu cynnydd posibl o rhwng 15 a 30 o brydau ychwanegol y dydd.

Mae ymweliadau ar y cyd wedi'u cynnal â'r ysgol rhwng swyddogion y Gwasanaeth Dysgu ac Eiddo a Swyddogion Chartwell ac mae trafodaethau wedi'u cynnal gyda staff y gegin a'r Pennaeth. Penderfynwyd mai'r unig opsiwn hyfyw o ganlyniad i gynllun yr adeilad a'r safle ehangach yw addasu un o'r dosbarthiadau wrth ymyl y gegin i fod yn gantîn, ac adleoli'r ystafell ddosbarth. Gan nad oes lle addas o fewn yr adeilad presennol bydd angen creu lle newydd, a gan fod cynllun a lefelau tir yr ysgol yn golygu y byddai datblygu estyniad yn her cynigir mai gosod caban ar safle'r ysgol sydd ar wahân i'r prif adeilad i'w ddefnyddio fel ystafell ddosbarth yw'r ateb mwyaf priodol. Mae'r ffaith bod caban mewn cyflwr da ar gael ar hen safle Ysgol Corn Hir yn golygu y gellir ei aildefnyddio a thrwy hynny gynyddu gwerth am arian i'r eithaf. Bydd y gwaith o osod y caban, gan gynnwys sicrhau caniatâd cynllunio yn ogystal â gwneud newidiadau i'r gegin ar safle gweithredol, yn cael ei raglennu dros gyfnod o flwyddyn er mwyn rheoli risgiau a tharfau cyn lleied â phosibl yn unol â'r cynllun amlinellol a'r amserlen a nodir yn yr adroddiad. Rhagwelir y bydd yn costio hyd at £250,000. Caiff y gost ei hariannu drwy'r grant prydau ysgol am ddim.

Cydnabu'r Pwyllgor Gwaith y polisi prydau ysgol am ddim i bob disgybl yn sgil y cytundeb Cydweithredol rhwng Llywodraeth Cymru a Phlaid Cymru sy'n sicrhau y bydd prydau ysgol am ddim i bob plentyn ysgol gynradd yng Nghymru erbyn 2024 yn ddieithriad. Er gwaethaf yr heriau gweithredol i'w goresgyn mewn rhai achosion, byddai'n dod â budd i'r holl blant hynny.

Penderfynwyd cymeradwyo'r cynllun i adleoli caban sydd ar hen safle Ysgol Corn Hir i Ysgol Bodffordd, yn amodol ar gael caniatâd cynllunio, er mwyn sicrhau bod Ysgol Bodffordd yn gallu darparu cinio am ddim yn unol â chynllun Llywodraeth Cymru i ddarparu prydau ysgol am ddim i bob plentyn mewn ysgolion cynradd.

12. CYNLLUN RHEOLI ARDAL O HARDDWCH NATURIOL EITHRIADOL (AHNE) – DRAFFT TERFYNOL

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd a oedd yn cynnwys drafft terfynol y Cynllun Rheoli Ardal o Harddwch Eithriadol i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Neville Evans, Aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth a Morwrol a amlinellodd gefndir a gofynion statudol awdurdodau lleol sy'n gweinyddu AHNE gan gynnwys paratoi, cyhoeddi ac adolygu cynlluniau rheoli ar gyfer eu

hardaloedd bob pum mlynedd. Mae'r Cynllun Rheoli AHNE drafft wedi bod yn destun proses ymgynghori chwe wythnos ac amlinellir crynodeb o'r ymatebion a dderbyniwyd a'r newidiadau dilynol i'r cynllun terfynol yn yr Adroddiad Ymgynghori yn Atodiad B. Mae'r Cynllun Rheoli AHNE yn ddogfen drawsbynciol ac mae'n cyd-fynd yn llawn â Chynllun newydd y Cyngor a'i chwe amcan strategol, y bydd yn helpu i'w cyflawni. Mae hefyd yn ganolog i'r bobl, y cymunedau a'r busnesau yn yr AHNE sydd, yn ogystal â bod yn ardal o harddwch naturiol eithriadol a rhinweddau arbennig, hefyd yn dirwedd ddeinamig a gweithredol.

Dywedodd y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd y bydd y Cynllun Rheoli AHNE drafft terfynol, os caiff ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Gwaith, yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn ei gymeradwyo ac y bydd hefyd yn cael ei gyflwyno i Gydbwyllgor Cynghori AHNE fel y fforwm sy'n goruchwyllo'r AHNE ac yn cyflawni'r cynllun. Mae'r aelodaeth yn adlewyrchu'r sbectwm eang o fuddiannau sy'n gysylltiedig â'r AHNE a'i reolaeth. Diolchodd i bawb a oedd wedi neilltuo amser i ymateb i'r ymgynghoriad cyhoeddus a chadarnhaodd fod yr holl ymatebion wedi cael ystyriaeth ofalus.

Crynhodd y Cynghorydd Douglas Fowle, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol drafodaethau'r Pwyllgor mewn perthynas â'r Cynllun Rheoli AHNE drafft o'i gyfarfod a gynhaliwyd ar 20 Mehefin, 2023. Roedd y pwyntiau a godwyd gan y Pwyllgor yn cynnwys cadernid y broses ymgynghori ac i ba raddau roedd yr ymatebion wedi dylanwadu ar y cynllun terfynol. Gofynnwyd cwestiynau am bwrpas Cynllun Rheoli'r AHNE a sut mae'n cyd-fynd â Chynllun newydd y Cyngor. Trafodwyd y risgiau a'r heriau i gyflawni blaenoriaethau'r Cynllun yn ogystal â'r dulliau ar gyfer monitro'r modd y caiff ei gyflawni. Gofynnwyd am sicrwydd ynghylch rôl y Cynllun yn y broses caniatâd cynllunio a rhoddwyd ystyriaeth i'r gwaith partneriaeth sy'n angenrheidiol i gyflawni'r cynllun. Ystyrir bod cyfathrebu yn hanfodol yn hyn o beth. Ar ôl craffu ar y Cynllun drafft a'r wybodaeth bellach a ddarparwyd yn y cyfarfod penderfynodd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol argymhell y Cynllun Rheoli AHNE drafft i'r Pwyllgor Gwaith.

Nododd aelodau'r Pwyllgor Gwaith yr ymateb i'r ymgynghoriad gan ystyried, er y gallai nifer yr ymatebion fod wedi bod yn uwch, fod y rhai a gyflwynwyd yn addysgiadol ac yn adeiladol a'u bod wedi cydnabod pa mor gynhwysfawr ydi'r cynllun. Roedd yr Aelodau'n edrych ymlaen at y cynllun gweithredu a'r camau gweithredu.

Penderfynwyd argymhell y Cynllun Rheoli Ardal o Harddwch Naturiol (2023-2028) newydd i'w gymeradwyo gan y Cyngor Llawn.

13. CYNLLUN RHEOLI CYRCHFAN 2023-2028

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd a oedd yn cynnwys Cynllun Rheoli Cyrchfan 2023-28 i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Neville Evans, Aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth a Morwrol. Mae'r Cynllun yn amlinellu uchelgeisiau'r Cyngor ar gyfer rheoli cyrchfan dros y pum mlynedd nesaf ac yn ystyried strategaethau lleol a chenedlaethol. Mae'n darparu strategaeth ar gyfer rheoli pob agwedd ar Ynys Môn fel cyrchfan sy'n cyfrannu at ac yn dylanwadu ar brofiad ymwelwyr a bydd yn sicrhau bod rhinweddau arbennig yr Ynys wrth wraidd y ddarpariaeth i dwristiaid ond na fydd yn cael effaith andwyol o ganlyniad. Er bod Twristiaeth yn un o ddiwydiannau pwysicaf Ynys Môn ac yn cyfrannu'n sylweddol at yr economi leol mae angen rheoli ei heffeithiau. Ystyrir bod y Cynllun yn cyflawni'r cydbwysedd hwn wrth groesawu'r ffaith bod Ynys Môn yn gyrchfan boblogaidd i dwristiaid gan hefyd geisio mynd i'r afael â'r effeithiau negyddol posibl sy'n gallu deillio o niferoedd uchel o ymwelwyr â'r Ynys. Bydd cyflwyno'r Cynllun yn cael ei gefnogi gan gynllun

gweithredu a grŵp cyflawni (y Sefydliad Rheoli Cyrchfannau) a chroesewir cyfraniad rhanddeiliaid o gymunedau lleol yn ogystal â'r diwydiant twristiaeth a busnesau at gyflawni'r Cynllun.

Dywedodd y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd er nad yw'r Cynllun Rheoli Cyrchfan yn ddogfen statudol, ei bod yn ddogfen bwysig i'r Cyngor o ystyried gwerth y diwydiant twristiaeth i'r Ynys. Daeth y pandemig â phwysau ychwanegol ar yr Ynys fel adnodd a sylweddolwyd bod yn rhaid ei reoli'n fwy cynaliadwy wrth symud ymlaen, sy'n golygu gwneud y mwyaf o'r manteision a ddaw yn sgil twristiaeth i'r Ynys fel cyrchfan ond gan leihau'r effeithiau. Mae'r un mor bwysig sicrhau cefnogaeth cymunedau ar yr Ynys gan sicrhau eu bod yn deall gwerth y sector twristiaeth yn lleol ac fel y sector economaidd mwyaf ar Ynys Môn.

Rhoddodd y Cynghorydd Dylan Rees, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaethau ac Adfywio adroddiad o gyfarfod 21 Mehefin, 2023 y Pwyllgor lle ystyriwyd y Cynllun Rheoli Cyrchfan. Codwyd cwestiynau ynghylch cadernid y broses ymgynghori a sut roedd ei allbwn wedi dylanwadu ar y cynllun diwygiedig. Roedd y Pwyllgor wedi gofyn pam fod Cynllun Rheoli Cyrchfan yn cael ei baratoi a sut mae'n cyd-fynd â Chynllun y Cyngor a dogfennau strategol eraill megis Strategaeth Gwella Canol Trefi Ynys Môn. Ystyriodd yr Aelodau y risgiau a'r heriau wrth gyflawni'r cynllun yn llawn a sut y byddai'n cael ei weithredu drwy'r Sefydliad Rheoli Cyrchfan arfaethedig. Gofynnodd yr Aelodau hefyd sut oedd y Cyngor yn bwriadu gweithio'n effeithiol ar draws gwasanaethau i reoli'r effeithiau a'r cyfleoedd i'r economi ymwelwyr i'r Ynys gan gyfeirio at Niwbwrch a Thraeth Llanddwyn fel enghreifftiau. Ar ôl ystyried y materion hyn a'r ymatebion iddynt, penderfynodd y Pwyllgor argemell y Cynllun Rheoli Cyrchfan a'i fod yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith ei gymeradwyo. Hefyd gofynnwyd i'r fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Sgriwtini ystyried priodoldeb rhaglennu eitem ar effaith twristiaeth ar gymunedau lleol ar gyfer cyfarfod o'r Pwyllgor yn y dyfodol.

Diolchodd y Pwyllgor Gwaith i'r pwyllgor Sgriwtini am ei adborth a thynnwyd sylw at yr egwyddorion a'r blaenoriaethau arweiniol a nodir yn yr adroddiad fel sail a rhesymau dros y Cynllun Rheoli Cyrchfan. Gan gydnabod pwysigrwydd twristiaeth i Ynys Môn roedd Aelodau'r Pwyllgor Gwaith yn cydnabod bod cynllun fel hwn yn hanfodol er mwyn cynnal cydbwysedd rhwng annog ymwelwyr i werthfawrogi a mwynhau rhinweddau arbennig yr Ynys a sicrhau na cheir unrhyw effaith andwyol o ganlyniad i hynny.

Penderfynwyd cymeradwyo'r Cynllun Rheoli Cyrchfan newydd (2023-2028).

14. GWELLA DIBYNADWYEDD A CHYDNERTHEDD AR DRAWS Y FENAI

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd a oedd yn cynnwys y sylfaen dystiolaeth fanwl a phrif ganfyddiadau adroddiad a gomisiynwyd gan y Cyngor mewn perthynas â gwella dibynadwyedd a chydnerthedd ar draws y Fenai i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith. Paratowyd y sylfaen dystiolaeth fanwl a'r priif ganfyddiadau gan Quod, ymgynghoriaeth arbenigol ym maes economeg a chynllunio ar ran Cyngor Sir Ynys Môn i gefnogi cyflwyniad y Cyngor i Gomisiwn Trafnidiaeth Gogledd Cymru ynghylch yr angen am groesfan aml-ddull well dros y Fenai.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Dafydd Rhys Thomas, Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo. Mae Comisiwn Trafnidiaeth Gogledd Cymru (CTGC) a sefydlwyd gan Lywodraeth Cymru yn cydnabod mewn Datganiad Cynnydd ym mis Ionawr 2023 fod Gogledd Cymru yn dibynnu ar gerbydau preifat a bod diffyg dewisiadau trafndiaeth deniadol neu realistig yn cyfrannu tuag at ddibynnu ar gerbydau preifat ac yn cyfyngu ar gysylltiadau cymdeithasol, economaidd a diwylliannol. Yn achos Ynys Môn mae'r sefyllfa'n waeth gyda thagfeydd a diffyg cydnerthedd o ran croesfannau'r Fenai yn cael effaith ddifrifol o ran y

modd y mae'n cyfyngu ar gysylltiadau cymdeithasol, economaidd a diwylliannol â gweddill y wlad. Yn waeth na hynny, mae'n rhwystro gallu'r ynys i ddenu'r busnesau a'r gweithgarwch economaidd y mae eu hangen arni i leihau cylch o golli swyddi, llai o gyflogaeth ar yr ynys, ynghyd â chynyddu dibyniaeth ar swyddi oddi ar yr ynys. Yn ystod y misoedd diwethaf, mae gwaith atgyweirio i Bont Menai ynghyd â damweiniau ar Bont Britannia wedi achosi tarfu difrifol. Gallai rhwydwaith ffyrdd annibynadwy hefyd effeithio ar sefyllfa Ynys Môn fel y lleoliad gorau posibl ar gyfer buddsoddi yn y diwydiant niwclear yn ogystal â gallu Porthladd Caergybi, a ddynodwyd yn ddiweddar fel Porthladd Rhydd, i gystadlu. Mae perygl gwirioneddol na all y porthladd rhydd wneud y mwyaf o'i effeithiolrwydd oherwydd ansicrwydd a diffyg cydnerthedd y rhwydwaith trafniadaeth i'r Ynys. Bydd penderfyniad Llywodraeth Cymru, fel yr argymhellwyd gan y Panel Adolygu Ffyrdd i ganslo'r cynnig arfaethedig ar gyfer trydedd groesfan dros y Fenai, yn dwysáu'r heriau a wynebir gan economi'r ynys ac yn atal camau i roi polisïau allweddol ar waith yn llwyddiannus, sy'n ceisio ailadeiladu ei sylfaen gyflogaeth a lleihau'r angen i'w thrigolion orfod gadael yr ynys i weithio.

Rhyddhaodd CTGC adroddiad interim ym mis Mehefin 2023 ond mae'n croesawu tystiolaeth bellach tan 28 Gorffennaf 2023 cyn cyhoeddi ei argymhellion terfynol. Mae'n hanfodol bod y Cyngor yn cyfrannu at ganlyniad yr adroddiad, ac yn dylanwadu arno. I'r perwyl hwnnw comisiynwyd Quod gan y Cyngor i baratoi sylfaen dystiolaeth fanwl i gefnogi ei gyflwyniad i'r CTGC am yr angen am groesfan aml-ddull gwell dros y Fenai. Mae'r sylfaen dystiolaeth a'r prif ganfyddiadau sy'n deillio ohono wedi'u cynnwys fel Atodiadau A a B i'r adroddiad yn y drefn honno ac maent yn cadarnhau'r pryderon ynghylch diffyg dibynadwyedd y rhwydwaith ffyrdd a'r pontydd a'i effaith ehangach a'r ffaith ei fod yn ymestyn y tu hwnt i arbedion effeithlonrwydd syml o ran amseroedd teithio. Mae canlyniad adroddiad interim CTGC ym mis Mehefin yn tynnu sylw at sawl opsiwn posibl ar gyfer gwella'r sefyllfa fel y rhestrir yn yr adroddiad. Mae'r Cyngor wedi ystyried yr opsiynau hyn o'r blaen ac o'r farn na fyddant yn mynd i'r afael yn ddigonol â'r diffyg cydnerthedd sy'n bodoli. Y gobaith yw y bydd cyflwyno'r sylfaen dystiolaeth yn galluogi CTGC i ddeall yn well y materion parhaus o ran sut mae diffyg rhwydwaith trafniadaeth cydnerth ac opsiynau trafniadaeth gynaliadwy yn effeithio ar Ynys Môn a'i thrigolion o safbwynt economaidd, iechyd, addysg, hamdden cymdeithasol ac etifeddiaeth o ran buddsoddi.

Cyfeiriodd y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd at bryderon ynghylch dibynadwyedd croesfannau'r Fenai mewn perthynas ag ystod eang o weithgareddau a diddordebau. Mae'r Gwasanaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd bellach yn ymwneud â gwaith sylweddol mewn cysylltiad â datblygu Rhaglen Porthladd Rhydd Ynys Môn ac mae angen nodi'r risg i lwyddiant y Porthladd Rhydd a achosir gan ddiffyg cydnerthedd y ddwy groesfan a materion cysylltiedig - tagfeydd, oedi a tharfu. Cadarnhaodd Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo mai diffyg cydnerthedd yn hytrach na chynyddu capasiti yw'r prif bryder gyda damweiniau a thywydd gwael yn arwain at dagfeydd difrifol ar adegau. Yn ogystal â hyn, nid yw'r ddarpariaeth bresennol yn cynnig unrhyw gyfleoedd addas ar gyfer beicio neu gerdded.

Cydnabu Aelodau'r Pwyllgor Gwaith ddifrifoldeb a natur frys y sefyllfa a'r effaith a geir os na fyddant yn mynd i'r afael â materion dibynadwyedd a chydnerthedd. Roeddent yn cydnabod yr heriau mynych sy'n wynebu trigolion Môn ac ymwelwyr wrth geisio cynnal eu busnes o ddydd i ddydd pan fydd damweiniau, gwaith cynnal a chadw neu dywydd gwael yn achosi tarfu ac oedi ar groesfannau'r Fenai a chyfeiriwyd at enghreifftiau o hyn o'u profiadau eu hunain. Mynegwyd pryder arbennig am yr effaith y mae diffyg dibynadwyedd y cysylltiadau ffyrdd dros y Fenai yn ei chael ar gerbydau'r gwasanaethau brys ac ar weithwyr gofal ac iechyd sy'n gorfod gofalu am gleientiaid bregus. Roeddent yn cydnabod hefyd ei bod yn broblem i fasnach a busnesau ar yr Ynys, i ysgolion ac i fuddsoddwyr posibl yn ogystal ag ar gyfer twristiaeth fel sector sy'n cyfrannu'n sylweddol at economi Ynys Môn. Er nad oedd y Pwyllgor Gwaith yn anghytuno ag ymdrech Llywodraeth Cymru i leihau allyriadau carbon

mewn ymateb i bryderon amgylcheddol a newid hinsawdd ac er eu bod yn deall yr adolygiad dilynol o brosiectau adeiladu ffyrdd, pwysleisiodd Aelodau'r Pwyllgor Gwaith fod y sefyllfa ar Ynys Môn yn eithriadol o ran bod y problemau cysylltu â'r ddwy bont sy'n heneiddio yn cael effeithiau pellgyrhaeddol gan effeithio ar fywydau a bywoliaethau yn ogystal â bod yn risg i ffyniant economaidd yr Ynys yn y dyfodol. Gan hynny, mae angen ateb mwy radical na'r atebion a gynigir. Beth bynnag, mae'r tagfeydd traffig a achosir gan ddigwyddiadau ar y pontydd yn debygol o gyfrannu at niwed amgylcheddol ac at waethgu allyriadau carbon.

Dyweddod y Prif Weithredwr fod y sefyllfa bresennol yn anfoddhaol a bod y Cyngor yn gofyn i Lywodraeth Cymru ailystyried ei safbwynt polisi a pheidio ag ystyried y cysylltiad dros y Fenai yn yr un modd ag unrhyw ffordd arall yn y wlad. Mae'r Cyngor wedi bod yn ymgysylltu â chyrrff cyhoeddus a sefydliadau eraill ar draws y rhanbarth ar y mater hwn ac mae'n bwysig nodi bod y dystiolaeth a gesglir yn adlewyrchiad o anghenion Ynys Môn fel ynys ac nid y Cyngor. Os yw'r Pwyllgor Gwaith yn bwriadu cymeradwyo'r dystiolaeth, bydd yn cael ei rhannu â'r sefydliadau hynny iddynt roi eu cefnogaeth i'r ymdrech i berswadio Llywodraeth Cymru i newid ei safbwynt.

Roedd y Pwyllgor Gwaith yn gefnogol i'r adroddiad a'i ganfyddiadau, a derbyniwyd yr argymhellion gan ychwanegu'r Dirprwy Brif Weithredwr at yr ail argymhelliad.

Penderfynwyd –

- **Cymeradwyo'r adroddiad a'i gasgliad na ddylai Llywodraeth Cymru ystyried mai prosiect ffordd syml yw Croesfan y Fenai, ynghyd â mabwysiadu safbwynt cadarnhaol o ran polisi sy'n cydnabod yr angen hanfodol i wella dibynadwyedd a chydnerthedd croesfannau'r Fenai.**
- **Dirprwyo awdurdod i'r Prif Weithredwr neu yn ei absenoldeb y Dirprwy Brif Weithredwr, i gyflwyno sylfaen dystiolaeth y Cyngor i Gomisiwn Trafnidiaeth Gogledd Cymru cyn y dyddiad cau ar Orffennaf 28ain 2023.**

15. PORTHLADD RHYDD YNYS MÔN – DIWEDDARIAD

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd a oedd yn cynnwys crynodeb ar gynnydd a'r penderfyniadau a wnaed mewn perthynas â Rhaglen Porthladd Rhydd Ynys Môn i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Llinos Medi, Cadeirydd ac Aelod Portffolio Datblygu Economaidd a thynnwyd sylw gan y Rheolwr Datblygu Economaidd at y prif bwyntiau i'w hystyried. Mae'r adroddiad yn crynhoi'r datblygiadau hyd yma ac yn amlinellu'r broses i'w dilyn i gyflwyno Achos Busnes Amlinellol yn y cam nesaf yn Rhaglen Porthladd Rhydd Ynys Môn gan gynnwys yr awdurdod dirprwyedig y mae swyddogion yn gofyn amdano i gyfrannu at y gwaith hwn.

Mae porthladdoedd rhydd yn bartneriaeth rhwng porthladdoedd gweithredol a'u hawdurdodau lleol lletyol. Maent yn cynnwys dynodi safleoedd penodol lle bydd busnesau'n derbyn y buddion hyn o fewn ffin allanol nad yw fwy na 45km o'r porthladd. Yn y cam ymgeisio, mae'r adroddiad yn nodi'r safleoedd penodol a fyddai'n gallu manteisio ar wahanol reolau tollau, trethi a rheoleiddio. Partneriaeth gyhoeddus/preifat rhwng CSYM fel yr awdurdod lletyol a'r corff atebol a Stena Line, gweithredwr Porthladd Caergybi yw Porthladd Rhydd Môn. Mae'n cael ei gefnogi gan randdeiliaid eraill, gan gynnwys perchnogion tir, Prifysgol Bangor a M-Sparc, Grŵp Llandrillo Menai, Uchelgais Gogledd Cymru, yn ogystal â busnesau sector preifat amrywiol, gan gynnwys buddsoddwyr posibl. Mae'r Porthladd Rhydd yn cynnig cyfle i ddenu buddsoddiad sector preifat newydd sylweddol ar Ynys Môn ar ôl colli cyflogwyr mawr yn ddiweddar.

Mae Rhaglen Porthladd Rhydd Ynys Môn bellach yn symud ymlaen i'r cam achos busnes gan gynnwys datblygu a chyflwyno Achos Busnes Amlinellol (ABA) yn ystod y chwech i naw mis nesaf cyn paratoi Achos Busnes Llawn (Abl) sy'n debygol o gymryd hyd at ddeuddeg mis. Nid yw Llywodraethau Cymru a'r DU wedi cyhoeddi'r canllawiau penodol eto ar gyfer Rhaglen Porthladdoedd Rhydd Cymru ond maent wedi nodi y dylai Porthladd Rhydd Ynys Môn fynd rhagddo gan ddefnyddio'r hyn sydd wedi'i gyhoeddi. Pan gyhoeddir canllawiau Cymru, bydd y Cyngor yn ystyried a oes angen newid ei ffordd o weithio. Mae gofynion y broses sydd angen sylw ar unwaith yn cael eu nodi yn yr adroddiad. Er mwyn cefnogi ei gyfraniad i'r broses o ddatblygu'r ABA, mae'r Cyngor wedi penodi Cyfarwyddwr Bid Porthladd Rhydd dros dro drwy Gytundeb Fframwaith y Gwasanaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd ar gyfer materion economaidd. Mae cyllid ar gyfer y rôl hon ar gael gan Lywodraeth y DU.

Fel yr awdurdod lletyol caiff CSYM ei ystyried yn Gorff Atebol ar gyfer Porthladd Rhydd Ynys Môn ac yn y rôl honno, bydd yn gyfrifol am amrywiaeth o faterion llywodraethu ac ariannol gan gynnwys rheoli hyd at £26m o gyllid y Llywodraeth os cymeradwyir yr ABA a'r ABLI, yn ogystal â dyletswyddau eraill fel y rhestrir yn yr adroddiad. Bydd angen capasiti ychwanegol i gefnogi'r rôl hon yn bennaf o ran swyddogaethau ariannol a chyfreithiol a Datblygu Economaidd. Bydd ymrwymiad amser hefyd ar gyfer yr uwch swyddogion sydd eu hangen i gymryd rhan yn y strwythurau llywodraethu. Mae'r adroddiad hwn yn ceisio awdurdod i gymryd rhan yn y trefniadau llywodraethu ar gyfer cam nesaf y prosiect. Er mwyn datblygu'r cynigion ar gyfer y cam Achos Busnes Amlinellol, mae angen sefydlu trefniadau llywodraethu diwygiedig. Mae'r trefniadau hyn yn cael eu nodi yn y Cytundeb Cydweithio Cychwynnol a fydd yn cael ei lofnodi gan y ddau bartner – Cyngor Sir Ynys Môn a Stena Line. Ar gyfer Porthladd Rhydd Môn, CSYM a Stena Line yw'r unig awdurdod lleol a gweithredwr porthladd sy'n symleiddio ei strwythur llywodraethu o'i gymharu â'r rhan fwyaf o Borthladdoedd rhydd eraill y DU. Mae awdurdodi'r Prif Weithredwr i lofnodi'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth yn benderfyniad allweddol sy'n ofynnol o dan eitem 17 ar yr agenda.

Cydnabu aelodau'r Pwyllgor Gwaith y gwaith sylweddol a wnaed i baratoi a chyflwyno cais llwyddiannus Porthladd Rhydd Môn a llongyfarchwyd y tîm Datblygu Economaidd sy'n gyfrifol am gyflawni'r gwaith hwnnw. Codwyd nifer o bwyntiau yn y drafodaeth ddilynol ac ymatebodd Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd a'r Rheolwr Datblygu Economaidd fel a ganlyn –

- Trwy gadarnhau y diogelir hawliau gweithwyr a safonau amgylcheddol, a bod y cyfraniad at gyflawni Sero Net ac amcanion Deddf Liesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn faterion craidd a fydd yn cael sylw gan yr ABA ond i ba lefel o fanylder? Mae hynny'n dibynnu ar ganllawiau Cymru pan gânt eu cyhoeddi, yn arbennig gan y bydd yn rhaid paratoi Achos Busnes Llawn manwl wedi hynny.
- Trwy egluro nad yw cyfrifoldebau'r Cyngor fel y corff statudol ar gyfer cynllunio yn cael eu heffeithio gan ddynodiad Porthladd Rhydd a bod trafodaethau gyda Stena Line i sicrhau bod y defnydd o safleoedd yn cydymffurfio yn parhau. Mae statws Porthladd Rhydd hefyd yn rhoi cyfle i'r awdurdod cynllunio lleol greu Gorchmynion Datblygu Lleol a fydd yn rhoi sicrwydd i fuddsoddwyr ynghylch y disgwyliadau.
- Trwy egluro bod y Gwasanaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd wrthi'n briffio gwasanaethau eraill y Cyngor ynghylch yr hyn y mae dynodiad Porthladd Rhydd yn ei olygu yn ymarferol a'r goblygiadau posibl iddynt ac y bydd y broses hon o rannu gwybodaeth yn parhau.
- Trwy gadarnhau bod trafodaeth gyda'r Gwasanaeth Dysgu a phartneriaid eraill sydd â diddordeb mewn addysg a sgiliau wedi dechrau ac y bydd yr wybodaeth a'r arbenigedd hwn yn bwydo i mewn i'r ABA i sicrhau bod dogfennau'r ABA yn gadarn a bod modd eu cyflawni.

- Trwy adrodd, o ran rheoli disgwyliadau mewn perthynas â'r hyn y gallai'r Porthladd Rhydd ei gynnig o ran cyflogaeth, fod Ynys Môn yn dechrau o lefel isel ar ôl colli 750 o swyddi yn ddiweddar yn sgil cau ffatri'r Two Sisters ac oddeutu 3,000 o swyddi dros y 10 mlynedd diwethaf. Os yw'r Porthladd Rhydd yn arwain at greu swyddi ar raddfa a amcangyfrifir rhwng 3,000 a 13,000, yna bydd llawer o'r rhain yn llenwi'r bwlch ar ôl y rhai a gollwyd ar yr Ynys. Yn ogystal â hyn, y gobaith yw y gallai'r Porthladd Rhydd gyfrannu at alluogi rhai o'r 8,000 i 10,000 o drigolion Ynys Môn sydd ar hyn o bryd yn gweithio oddi ar yr Ynys i ddod o hyd i waith yn lleol ar yr Ynys.
- Trwy gadarnhau bod yr adnoddau i gyflawni'r cam nesaf o baratoi a chwblhau'r ABA yn ddigonol. Mae Llywodraeth y DU yn darparu hyd at £300,000 ar gyfer datblygu ABA ac mae Stena Line yn talu costau rhai elfennau ac mae wedi comisiynu ei hymgyngorwyr ei hun i roi cymorth iddo yn hyn o beth.

Dywedodd y Prif Weithredwr, er bod cyllid refeniw yn cael ei ddarparu ar y cychwyn gan Lywodraeth Cymru a'r DU, bydd yn rhaid i Borthladd Rhydd Ynys Môn fod yn hunangynhaliol yn y tymor hir sy'n golygu y bydd disgwyl i'r diddordebau busnes a'r partneriaid sy'n cael buddion o'r Porthladd Rhydd o ran toriadau treth a buddsoddiad gyfrannu yn gyfnewid am hyn, i sicrhau hyfywedd parhaus y Porthladd Rhydd fel nad yw'r baich ariannol yn disgyn yn gyfan gwbl ar yr Awdurdod Lleol a Stena Line. Mae'r rhain yn faterion a fydd yn cael eu trafod yn ystod y misoedd nesaf wrth i'r trefniadau llywodraethu ddatblygu ac ehangu gan sicrhau bod gan y rhai sy'n cyfrannu at y Porthladd Rhydd fewnbwn ynghyd â'r rhai a fydd yn elwa ohono.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Llinos Medi, Cadeirydd ac Aelod Portffolio Datblygu Economaidd at bwysigrwydd gwerthfawrogi pa mor gymhleth a llafurus yw'r gwaith ar Raglen Porthladd Rhydd a bod angen deall y bydd y buddion a'r enillion yn cymryd amser cyn y byddant i'w gweld. Mae risgiau a heriau hefyd i'r Cyngor fel y Corff Atebol sy'n gyfrifol am oruchwylio materion gweinyddol ac ariannol y Porthladd Rhydd. Fodd bynnag, mae statws Porthladd Rhydd ar Ynys Môn yn cynnig cyfleoedd ar gyfer twf economaidd a gweithgarwch yn lleol ac o fewn y rhanbarth ac mae'n ddatblygiad cyffrous i'r Ynys. Gellir datblygu'r Porthladd Rhydd mewn ffordd sy'n unigryw i'r Ynys ac mewn ffordd sydd hefyd yn sicrhau'r buddion cymdeithasol sy'n gallu deillio o ffyniant economaidd. Cynigiodd argymhellion yr adroddiad a chytunwyd ar y rhain yn amodol ar ddileu argymhelliad (b) gan fod hyn yn berthnasol i eitem 17 ar yr agenda a chynnwys y Dirprwy Brif Weithredwr mewn argymhelliad (c).

Penderfynwyd –

- **Nodi llwyddiant bid Porthladd Rhydd Ynys Môn wrth gyflawni statws Porthladd Rhydd.**
- **Dirprwyo awdurdod i'r Prif Weithredwr neu yn ei absenoldeb y Dirprwy Brif Weithredwr (mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd a'r Aelod perthnasol o'r Pwyllgor Gwaith) i gytuno ar unrhyw newidiadau angenrheidiol i'r Cytundeb Cydweithio Cychwynnol arfaethedig.**
- **Bod Prif Weithredwr Cyngor Sir Ynys Môn yn cael ei ddynodi fel cynrychiolydd ar Gorff Llywodraethu'r Porthladd Rhydd a bod awdurdod yn cael ei ddirprwyo iddo wneud unrhyw benderfyniadau angenrheidiol ynghylch amcanion Porthladd Rhydd Ynys Môn a bod awdurdod yn cael ei ddirprwyo iddo enwebu person arall i fynychu yn ei le, a bydd gan y person enwebedig hawl hefyd i wneud unrhyw benderfyniadau angenrheidiol.**
- **Cymeradwyo gwneud unrhyw gytundeb grant rhwng y Cyngor a Llywodraeth Cymru / Llywodraeth y DU i dderbyn arian cyhoeddus gan y Llywodraeth (hyd at £300,00 ar gyfer yr Achos Busnes Amlinellol).**

16. GWAHARDD Y CYHOEDD A'R WASG

O dan Adran 100 (A) (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, penderfynwyd gwahardd y wasg a'r cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem ganlynol ar y sail ei bod yn datgelu gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir ym mharagraffau 12 a 13 o Atodlen 12A i'r Ddeddf honno ac yn y Prawf Budd Cyhoeddus a gyflwynwyd.

17. PORTHLADD RHYDD YNYS MÔN – LLYWODRAETHU A SEFYDLU

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd a oedd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am Raglen Porthladd Rhydd Ynys Môn mewn perthynas â'r trefniadau cyfreithiol a masnachol gyda Stena Line i'w ystyried gan y Pwyllgor Gwaith. Roedd yr adroddiad yn Atodiad 1 yn cynnwys Cytundeb Cydweithio Cychwynnol rhwng Cyngor Sir Ynys Môn a Stena Line.

Dywedodd y Rheolwr Datblygu Economaidd fod y cytundeb hwnnw'n gytundeb dros dro i sefydlu'r berthynas ffurfiol rhwng CSYM a Stena Line i'w galluogi i oruchwylio'r gwaith sydd ei angen i ddatblygu'r Achos Busnes Amlinellol a'r Achos Busnes Llawn ar gyfer Porthladd Rhydd Môn. O dan y Cytundeb, bydd y Cyngor a Stena Line yn datblygu eu dull o lunio a strwythuro'r berthynas ar gyfer cam gweithredol y Porthladd Rhydd. Bydd hyn yn cynnwys ystyriaeth gan y Cyngor o'i rôl fel awdurdod lleol a threfniadau llywodraethu. Bydd y rhain yn helpu i bennu natur a chynnwys y trefniadau tymor hir rhwng y Cyngor a Stena Line ar gyfer sefydlu a darparu Porthladd Rhydd Môn. Gofynnir am awdurdod i ymrwymo i'r Cytundeb Cydweithio Cychwynnol rhwng CSYM a Stena Line.

Pwysleisiodd y Rheolwr Datblygu Economaidd fod rhai agweddau o'r trefniadau yn amodol ar gyhoeddi canllawiau Cymru ac y byddant yn cael eu hadolygu pan gânt eu cyhoeddi.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor Gwaith y trefniadau llywodraethu a sut y byddai cynrychiolaeth ar y Corff Llywodraethu Porthladd Rhydd yn cael ei benderfynu, y safleoedd a allai elwa o'r Porthladd Rhydd fel safleoedd treth /neu dollau dynodedig a'r ffactorau dan sylw, a'r cyfyngiadau o ran gwneud penderfyniadau ar hyn o bryd oherwydd y diffyg arweiniad. Rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor Gwaith fod y cytundeb y ceisir awdurdod ar ei gyfer yn gytundeb cychwynnol i allu bwrw ymlaen â materion i gamau ABA ac ABLI ac y byddai'r Pwyllgor Gwaith yn cael ei ddiweddarau wrth i faterion eraill godi a datblygu.

Penderfynwyd cymeradwyo'r cam o ymrwymo i'r Cytundeb Cydweithio Cychwynnol rhwng CSYM a Stena Line yn Atodiad 1 yn yr adroddiad.

**Y Cyngorydd Llinos Medi
(Cadeirydd ar gyfer eitemau 1-4, 14 a 15)
Y Cyngorydd Robin Williams
(Cadeirydd ar gyfer eitemau 5-13, 16 a 17)**